

A BÉREMELÉSEK ÁRNYÉKÁBAN

Mi a baj a magyar munkaerőhiánnyal?

**ITT A KÁNAÁN, NŐNEK A BÉREK, A MUNKAADÓK VERSENGENEK
A SZAKKÉPZETT MUNKAERŐÉRT,
ÉS MÉG NAGYOBB BÉREKET ÍGÉRNEK,
HOGY NE MENJEN MÁSHOVÁ DOLGOZNI AZ EMBER.
LEGALÁBBIS EZ A KÉP
RAJZOLÓDIK KI AZ ELMÚLT
EGY ÉV MUNKAERŐ-PIACI TÖRTÉNESEIBŐL.
DE A HELYZET NAGYON NEM ILYEN!**

Sok minden történt a 2008-as világgazdasági válság után a magyar munkaerőpiacon. Az egyik oldalon a hosszabb recesszió sok embert pályaelhagyóvá tett (egyeseket országelhagyóvá), a szűk évtized alatt sok szakképzett ember ment nyugdíjba. Magyarán akárhogyan is alakult a munkaadói oldalon az állás kínálat, alapvetően átalakult a munkavállalói oldalon is a helyzet. Akár a közmunka programokkal, akár azok nélkül nézzük a magyar munkaerő-piacot, az álláskereső és munkanélküliek száma is jóval alacsonyabb, mint bármikor az elmúlt 20 évben. Azt, hogy nincs elég szakképzett ács, asztalos vagy lakatos, már 8 éve is lehetett sejteni, a hazai szakképzés ugyanis nagyon nem akart modernizálódni. Csakhogy mostanra odáig jutott a magyar gazdaság, hogy már semmilyen szintű és irányú munkavégzésre nem könnyű embert találni. Ha a toplistát nézzük, első helyen a szakképzett szakmunkások állnak, őket a legnehezebb megtalálni. Aztán a hivatásos sofőrök következnek, legyen szó tömegközlekedésről, teherautó vezetésről. A dobogón vannak még a különböző műszaki, építész vagy elektronikai mérnökök. Vagyis már az első három "hiányszakma" is tartalmaz diplomás végzettséget. Komoly problémák vannak a vendéglátásban és szállodaiiparban. Az orvosokat és egészségügyi szakdolgozókat is lasszóval kell fogni. Kritikus az IT szakemberek elérhetősége, a cégek operatív vezetéséhez értő menedzseri és pénzügyi tudás is a keresett készségek között van, ahogy könyvelőt és pénzügyi elemzőt sem könnyű találni.

200 EZER JÓL FIZETŐ ÁLLÁS

Ha a munkaerő-piaci fejvadász cégek adatait nézzük, a kritikus pozíciókban 10 százalékkal nőtt a betöltésre váró állások száma, és az összes álláshirdetés betöltése akár a néhány évvel ezelőttnél kétszer-háromszor is több időbe telik. Míg néhány éve a rengeteg jelentkezőt úgy szűrték a munkaügyesek, hogy érettségig igénylő álláshoz is diplomások között válogattak, ezt a luxust ma nem engedhetik meg maguknak. A legnehezebb helyzetben talán azok vannak, akik speciális szaktudással rendelkező embereket keresnek. Nem véletlen, hogy informatikusból – legyen az rendszergazda, programozó vagy szoftverfejlesztő – folyamatosan betöltetlen 20-30 ezer állás. És szakképzett kórházi ápolót sem lehet két hét alatt kiképezni, bár az egészségügyi bérrendszer messze nem olyan rugalmasan változik, hogy két hét alatt vonzóvá tegyék ezeket az állásokat. Az igazán kemény terep viszont a kiskereskedelemé, ahová nem annyira a

sok éves iskolai tanulmányok, sokkal inkább a teherbírás, és a hétféle munkavégzés miatt nehéz munkaerőt találni. Ha a teljes magyar gazdaságot nézzük, 200 ezer ember - szakképzett ember hiányzik. Igaz, hogy van ma a munkaerő-piacon mintegy 160 ezer nyilvántartott álláskereső, és a rendszerből már rég kihullott sok tízezer tartósan munkanélküli, azonban a hivatalos statisztikák szerint ezeknek az embereknek a 43 százaléka legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, míg felsőfokú végzettséget csak az álláskeresők 6%-a szerzett valaha.

INDULHAT A BÉRUGRÁS? MÁR MEGTÖRTÉNT!

Persze el lehet mondani sok mindent arról, hogy mi kellene a munkaerőhiány enyhítéséhez. Mert például éppen a legkeresettebb szakmunkás területen ijesztő, hogy 2011 óta 15 ezerről évi 9 ezerre csökkent a szakképzésben részt vevő fiatalok száma, és bizonyos régiókban a szakközépiskolák tanulók száma is 40%-kal esett. De ez csak a munkaerőhiány egyik oldala. Sokan hivatkoznak arra, hogy megfelelő bérezéssel vissza lehetne csábítani a szakmájába több tízezer pályaelhagyót. A probléma azonban a bérekkel sokrétű.

Egyrészt érdemes végiggondolni, hogy az elmúlt két évben nagyon is komoly béremelkedés történt a magyar gazdaságban. A negyedévenkénti bérelentések szerint 2017-ben nagyjából 13-14 százalékkal nőttek a nettó bérek az előző évhez képest. Ez nettó bérben kifejezve azt jelenti, hogy nagyjából 174 ezerről 199 ezerre nőtt az átlagos jövedelem az országban. És ez régióként és ágazatonként nagyon komoly különbségeket takar, mert még egyetlen cég esetében is több tízezer forintos különbségek találhatóak a különböző régiókban az azonos munkát végzők jövedelme között. Amikor a szakképzett munkavállalók esetében azt mondjuk, hogy a versenyszférában 300 ezer forint az átlagos bruttó fizetés, akkor itt arról is szó van, hogy a kisebb és nagyobb kereskedelmi láncok már egy pénztárosnak is fizetnek ennyit azokban a városokban, ahol igazán fájdalmas a munkaerőhiány.

ÉRTÉKEK ÉS ÁRAK

A nagy gond az, hogy nagyjából el is jutottunk arra a bérszintre, amit a magyar munkaadók ki tudnak fizetni, és ha meghallgatjuk a munkaadókat, azt is tudjuk, hogy ezeket a béreket a nagyobb vállalatok még ki tudják fizetni, azonban a kis- és közepes vállalkozások nem. Vagyis a béremelkedések következménye nem a munkaerőhiány felszámolása, hanem jelen helyzetben az átvezetése a kisebb vállalkozásokhoz.

Ahhoz, hogy ma Magyarországon 250 ezer forint nettó helyett 300 ezret adjunk egy munkavállalónak, 90 ezer forint feletti többletköltséget kell vállalnunk a bérre rakódó közterhek miatt, az viszont nagy kérdés, hogy a patikamérlegesen kikalkulált bért melyik vállalkozás képes valóban kitermelni. Ha ugyanis nincs többlet-érték a munkavállaló munkája révén, a magasabb bérért egyszerűen nem éri meg foglalkoztatni.

Márpedig Magyarországon ez a legnagyobb baj: a megtermelt érték. Nem arról van persze szó, hogy amit a magyar vállalkozások termelnek és szolgáltatnak, az értéktelen. Sokkal inkább arról, hogy sokkal több beruházással, munkával és idővel képesek hasonló eredményt elérni, mint egy nyugati vállalkozó, vagyis a termelésük nem hatékony. Ennek okai egy egész cikksorozatot megérnének, orvoslása viszont első lépésben akár egyszerűnek is tűnhet. Árakat kell emelniük. Mert bár a nagy kereskedelmi láncok vagy autószalonok árai nem igazán térnek el a nyugat-európaiakétól, azt fontos tudni, hogy a legtöbb szolgáltatás ára Magyarországon töredéke a nyugatiénak. Legyen szó lakásbérletről, fodrászról, taxisról. Ha többet keresünk, hajlandók is leszünk ezt megfizetni. Így aztán a lakáskiadó, a fodrász és a taxis is többet keres majd, többet költ, és több adót fizet. Ami egyáltalán nem biztos, hogy mi akarunk lenni azok, akik ezt a varázskört megkezdik, még kevésbé valószínű, hogy ettől a vállalkozások termelékenységére, és működésük hatásfoka javulni fog.